

Norheimsund Skiheis AS

TILSYNSRAPPORT NR. 21/5857-7 med pålegg

2021

Innhold

1	Om tilsynet	3
2	Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner.....	3

Her er endelig tilsynsrapport etter dokumenttilsyn med Norheimsund Skiheis AS.

Tilsynsrapporten inneholder ett vedtak om pålegg.

Virksomheten har kommentert utkast til tilsynsrapport. Virksomhetens kommentarer til mottatt rapportutkast med varsel om pålegg er tatt inn her og vurdert fortløpende knyttet til de enkelte avvikene.

1 Om tilsynet

Tilsynet er gjennomført som dokumenttilsyn av Norheimsund Skiheis AS, og ble varslet 16.03.2021. Dere har sendt oss dokumentasjon i forbindelse med tilsynet 12.04.2021.

Temaet for tilsynet er spesielle inspeksjoner av utmattingsbelastede komponenter på anleggsnummer 2.12.001.

Eventuelle pålegg fra SJT krever at virksomheten må ta stilling til hvorfor avvikene har oppstått. Virksomheten må også gjennomføre tiltak for å hindre gjentakelser. Angitte avvik må korrigeres.

SJTs funn under tilsynet presenteres i tilsynsrapporten som tilsynsbevis. Tilsynsbevisene benyttes til å underbygge eventuelle avvik, det vil si at gjeldende regelverkskrav ikke er oppfylt. Avvikene knyttes mot én eller flere bestemmelser i regelverket. På bakgrunn av dette formulerer SJT utkast til pålegg som beskriver forhold som må rettes.

2 Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner

Avvik 1:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.12.001 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. I dokumentasjonen dere har sendt oss går det fram at dere utelukkende baserer dere på visuelle kontroller av de utmattingsbelastede komponentene i skitrekket for å avdekke eventuelle utmattingssprekker.
2. I dokumentasjonen fremgår det ikke om vendehjulsakslingen og rullebatteriene på driv- og vendestasjon er kontrollert.
3. Det foreligger ikke dokumentasjon på at hengestengene til snorboksene er kontrollert.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Driv- og vendehjul inspiseres visuelt for sprekker årlig.
- Drivaksling inspiseres visuelt for sprekker årlig.
- Opphengs- og vippebolter til rullebatteriene i mastene 1, 2, 3, 4 og 9 er visuelt kontrollert i perioden 2018 – 2021.
- Rullebatterirammer/boggier på mast 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 og 9 er visuelt kontrollert for sprekker i perioden 2018 – 2021.
- Rullebatterirammene/boggiene i mast 5 ble visuelt kontrollert for sprekker i forbindelse med sliping og maling av disse i 2015.
- Opphengs- og vippebolter i mast 8 er byttet i 2020/2021.

Merknad 2: For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Taubaneforskriften § 10-13 krever at relevante komponenter og konstruksjonsdeler som utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger skal undergis ikke-destruktive prøvinger. Utvelgelsen av hvilke komponenter og konstruksjonsdeler som skal prøves skal skje på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting. Intervallene for inspeksjonene fremgår av den nevnte

bestemmelsen. Dette innebærer at første spesielle inspeksjon senest skulle vært gjennomført etter det som kommer først av 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a.

Merknad 3: SJT har gjort en faglig vurdering av hvilke komponenter som må vurderes for spesielle inspeksjoner. Denne listen ligger i brevet dere mottok med pålegg om innsending av dokumentasjon.

For opphengs- og vippebolter og rullebatterirammer kan spesielle inspeksjoner begrenses til de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av type opptrekk, nedtrekk og kombi (ett av hver type).

For klemmer skal kontroll og prøving skje etter leverandørens anvisninger. Dette følger av § 10-13 siste ledd.

Øvrige komponenter skal testes eller byttes dersom det ikke er dokumentert gjennom en risikovurdering at komponentene på denne listen ikke er kritiske utmattingsbelastede komponenter. Det er SJTs faglige vurdering at drifts- og sikkerhetsbremses på stolheis og hengestenger er kritiske og utmattingsbelastede, og må testes eller byttes.

Vår vurdering og praksis på dette punktet er blant annet redegjort for på våre nettsider, bransjemøter og veiledninger. Disse er til opplysning tilgjengelig på sjt.no, se [bransjemøter](#) og [veiledning om spesielle inspeksjoner](#).

Merknad 4: Spesielle inspeksjoner av driv- og vendejul, rullebatterirammer/boggier kan for eksempel gjennomføres som visuell kontroll, slik dere har gjort. Spesielle inspeksjoner på hengestengene til snorboks kan for eksempel også gjennomføres som visuell kontroll. Vi forutsetter at dere har tilstrekkelig opplæring i visuell kontroll, f.eks. gjennom kursing hos leverandører.

Men visuelle kontroller alene er ikke tilstrekkelig for å avdekke mulige kritiske sprekkeformasjoner på driv- og vendejulsakslingene, klemmer eller på opphengs- og vippeboltene, da visuell kontroll ikke nødvendigvis vil avdekke utmattingssprekker. Her forventer vi at andre metoder benyttes for å avdekke mulige utmattingssprekker.

Merknad 5: Når det gjelder spesielle inspeksjoner av boltene i rullebatteriene, forventer vi at dere tester opphengs- og vippebolter i de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av hver type (opptrekk, nedtrekk og kombi). Dersom det oppdages utmattingssprekker i de mest utmattingsbelastede, må opphengs- og vippebolter i de nest mest utmattingsbelastede rullebatteriene testes, osv.

Alternativt kan dere bytte alle opphengs- og vippebolter i alle rullebatteriene. Dette vil medføre at det går 15 år til neste gang det må gjennomføres spesielle inspeksjoner på disse. Det samme gjelder dersom dere skulle bytte driv- og vendejulsaksling. Uten bytte skal utmattingsbelastede komponenter testes for sprekker hvert 5. år dersom det ikke kan dokumenteres at komponentene er byttet.

Virksomhetens tilbakemelding:

Dere dokumenterer i deres svar på tilsynsrapport at alle bolter i rullebatteriene på mast 1 til 5 ble byttet i 2010, på mast 6 til 9 i 2012, og på drivstasjonen i 2017. Dermed er neste spesielle inspeksjon ut over de visuelle kontrollene dere ellers har på opphengs- og vippebolter i mastene hhv. 2025 og 2027, slik dere påpeker, og i 2032 på drivstasjonen. I tillegg er opphengsboltene på tursida i mast 2 byttet igjen i 2018, og på både tur- og retursida i mast 8 i 2020/2021.

Videre dokumenterer dere at hengestenger til medbringere ble grundig visuelt inspisert i 2017 i forbindelse med at disse ble slipt og malt, og at medbringerklemmene kontrolleres visuelt hvert år før sesongstart.

Dere skriver at dere ikke har kontrollert hjulboltene på rullebatteriet på vendestasjonen enda.

Dere anmoder om utsatt frist på gjennomføring av spesielle inspeksjoner da det ikke er mulig å komme opp til vendestasjonen dersom det ikke er tilstrekkelig snø til å komme opp med snøscooter eller tråkkemaskin.

Tilsynets vurdering:

Vi tar til etterretning at dere dokumenterer at dere har byttet opphengs- og vippebolter på alle rullebatterier i master og på drivstasjonen over en tiårsperiode siden 2010, og at dere i tillegg har kontrollert disse jevnlig visuelt. Videre tar vi til etterretning at dere årlig kontrollerer driv- og vendehjul visuelt, og at hengestengene ble visuelt kontrollert i 2017.

Dere har ikke dokumentert spesielle inspeksjoner på driv- og vendehjulsaksling (ut over visuell kontroll) og på rullebatteriene i vendestasjonen, eller at disse er byttet. Vi anser derfor at dette gjenstår.

Når det gjelder visuell kontroll av medbringerklemmer mener vi at visuell kontroll av disse ikke er tilstrekkelig. Vi anser derfor at spesiell inspeksjon av klemmer gjenstår. For klemmer skal kontroll og prøving skje etter leverandørens anvisning, jf. § 10-13, siste ledd.

Dere ber om utsatt frist for det varslede pålegget. Til dette bemerkes at frist for å gjennomføre spesielle inspeksjoner, eventuelt bytte ut utmattingsbelastede komponenter i stedet, var 01.07.2019 (se merknad 3 ovenfor). Kravet om spesielle inspeksjoner er satt nettopp med tanke på den risiko som foreligger ved at relevante komponenter og konstruksjonsdeler utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger. Disse komponentene og konstruksjonsdelene skal derfor undergis ikke-destruktive prøvinger for å avdekke om slike deler må skiftes ut. Fristen for å gjennomføre spesielle inspeksjoner på sikkerhetskritiske utmattingsbelastede komponenter i vendestasjonen, som for eksempel vendehjulsaksling, var også 01.07.2019. 2.12.001 er 57 år gammel. Dette innebærer at første spesielle inspeksjon senest skulle vært gjennomført etter det som kommer først av 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a.

Dere begrunner fristutsettelsen i at det ikke er mulig å komme til vendestasjonen uten bruk av snøscooter eller tråkkemaskin. Fristen i det varslede pålegget var satt til 01.10.2021. Vår vurdering er at dette i utgangspunktet er en rimelig og forholdsmessig frist for å få gjennomført det aktuelle pålegget. På bakgrunn av deres tilbakemelding vurderer vi likevel at vi kan forlenge fristen noe, men ikke lenger enn til 01.01.2021. Det er ved denne vurderingen særlig lagt vekt på at heisen ikke er i drift i det aktuelle tidsrommet.

Veiledning:

Dersom dere ikke har leverandørens anvisning for spesielle inspeksjoner på medbringerklemmene, kan vi informere om at et typisk program fra leverandør for kontroll av medbringerklemmer for eksempel kan innebære at 10% av klemmene demonteres årlig for spesielle inspeksjoner ut over visuell kontroll.

Vi minner om at neste visuelle kontroll av hengestengene vil bli 2022, siden siste visuelle kontroll ble gjennomført i 2017.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 2.12.001, senest innen **01.01.2022** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Pålegg gitt i denne rapporten har hjemmel i taubaneloven § 15, og kan påklages til Samferdselsdepartementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. En eventuell klage stiles til Samferdselsdepartementet, men sendes til Statens jernbanetilsyn. Klagefrist er tre uker fra mottakelse av dette brevet. Det vises for øvrig til retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19, til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om klagerett ligger på våre nettsider www.sjt.no.

Rapportdato: 09.06.2021

Geir-Rune Samstad
Senioringeniør - revisjonsleder, Tilsyn

Trond Østerås

*Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten
signatur*

Tilsynsleder